

Motion till riksdagen

1989/90:T54

av Rolf Clarkson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:143 Lag om tillfälligt bilförbud

I propositionen föreslås införandet av en lag som ger regeringen bemyndigande att meddela föreskrifter som ger en kommun rätt att tillfälligt förbjuda person- och lastbilstrafik inom vissa områden i situationer då luftföroreningarna utgör ett akut hot mot människors hälsa.

Förslaget är märkligt. Det är uppenbart utformat efter internationella förebilder, som också redovisas i propositionen, men innehåller inte den verkningfulla delen av dessa förebilder. Av någon anledning har regeringen valt att lägga fram ett förslag som endast innehåller de åtgärder som har den minsta effekten, om ens någon, och som i andra länder vidtas först när andra mer verkningfulla åtgärder inte visat sig tillräckliga.

Regeringen tycks vara mer intresserad av att ge intryck av att det vidtas åtgärder än av att problemen löses.

I propositionen redovisas den västtyska förebilden. Där börjar man med att förbjuda avfallsförbränning och eldande i öppna spisar. Simhallar stängs och värmekraftverken går över till att elda med svavelfattigt bränsle. Industrin förbereder sig för ett förbud. Invånarna uppmanas att frivilligt begränsa sin bilkörning. Först om dessa åtgärder inte hjälper stoppas biltrafiken. Även i USA är motsvarande lagstiftning i första hand inriktad mot att begränsa utsläppen från fasta anläggningar.

Inget av detta återfinns i regeringens förslag. Det torde vara uppenbart att biltrafiken inte är det verkliga problemet när det gäller luftföroreningarna i Göteborg, och bilarnas andel av föroreningarna kommer att stadigt minska i takt med att de katalysatorrenade bilarna blir fler och fler. I den mån biltrafiken faktiskt är ett mer påtagligt problem handlar det framför allt om E6 (Gårda).

Det finns tidvis reella problem med dålig luftkvalitet i Göteborg. Som framgått ovan krävs dock helt andra åtgärder än de regeringen föreslår för att lösa problemen.

Med den naturgivna benägenhet för inversionsskikt som Göteborg har är det viktigt att de betydelsefulla utsläppen kan begränsas. I likhet med vad som gäller i andra länder måste uppmärksamheten riktas mot olika former av förbränning för uppvärmning, inte minst förbränning av sopor, samt olika former av industriutsläpp.

Givetvis har kommunen här ett stort ansvar för dels den planering som avgör var exempelvis värmelanläggningar och industrier lokaliseras, dels den

tillsyn som skall ske av att uppsatta gränsvärden respekteras. Kommunen har också möjlighet att vid koncessionsförhandlingar försöka sänka gränsvärden eller att helt enkelt försöka hindra att förorenande verksamhet lokaliseras till Göteborgsområdet över huvud taget.

Även trafikplaneringen är en kommunal fråga, såväl när det gäller utbyggnad och utformning av kollektivtrafiken, som när det gäller trafikplanering och gatubyggnad.

Att Göteborgs kommun, som nu har skett, begär den nu aktuella lagstiftningen kan uppfattas som indirekt erkännande av att man misslyckats med den kommunala planeringen.

Propositionens förslag kommer knappast att få någon effekt, vare sig till det bättre eller det sämre. Likafullt kan det få oönskade konsekvenser på så sätt att allmänheten förleds till att tro att verkningfulla åtgärder faktiskt har vidtagits. Det finns därför påtagliga nackdelar med att ha en lagstiftning sådan som den nu föreslagna. Den kan dock accepteras under förutsättning av att den bara är ett första steg på vägen.

Lagstiftningen bör självfallet vara meningsfull på så sätt att tillämpningen av den leder till det avsedda målet. I det avseendet måste det föreliggande förslaget anses vara klart otillräckligt, medan en lagstiftning efter den tyska förebilden faktiskt skulle kunna medföra en viss förbättring.

Det föreliggande förslaget måste därmed betraktas som snarare ofullständig än felaktigt. Även om riksdagen beslutar bifalla det nu aktuella förslaget bör det inte betraktas som en färdig lagstiftningsprodukt, utan målet bör vara att snarast ersätta denna ofullständiga lag med en mer komplett sådan.

Vi anser det därför vara motiverat att regeringen återkommer med förslag till komplett lagstiftning som syftar till att lösa de verkliga miljöproblemen, inte bara till att lösa ett politiskt problem för regeringen.

Ett komplett förslag bör därför grundas på en utredning av olika möjligheter att begränsa de föroreningar som har störst betydelse ur miljösynpunkt. En metod som då bör beaktas är den som ibland kallas "bubbla", dvs ett system där de totala utsläppsmängderna begränsas genom politiska beslut men där fördelningen av utsläppen och dessas begränsning sker med marknadskonforma medel.

Tyvärr har regeringen valt att inte låta lagrådet granska det framlagda lagförslaget, vilket självfallet borde ha skett. Vi anser dock inte att förslaget skall avvisas på denna grund, men förutsätter att lagrådet ges möjlighet att bedöma lagstiftningen som helhet när den fullständiga lagstiftningen utformas. På så sätt ges möjlighet att korrigera brister även i det nu framlagda förslaget.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen uppdrar åt regeringen att återkomma till riksdagen med ett komplett förslag, som ersätter det nu framlagda och som be-

handlar de verkliga problemen i form av bl.a. utsläpp från värmeanläggningar, sopförbränning och industrier.

Mot. 1989/90
T54

Stockholm den 2 maj 1990

Rolf Clarkson (m)

Görel Bohlin (m)

Jan Sandberg (m)

Sten Andersson (m)
i Malmö

Tom Heyman (m)

Wiggo Komstedt (m)

Per Stenmarck (m)